

AAN KOP

MAAR VOOR HOE LANG NOG?

Veranderingen beheersen de pensioenagenda. Toch is het Nederlandse stelsel volgens Mercer het beste van de wereld. Voor het derde jaar op rij. Welke criteria zijn daarbij bepalend? En hoe staat het met de houdbaarheid van ons systeem? Maar vooral: hoe zorgen we dat we op kop blijven? In gesprek met directeur Willem Brugman.

Nederland neemt ook in 2011 de topositie in op de *Melbourne Mercer Global Pension Index*. Het Nederlandse pensioensysteem is het beste van de stelsels die in zestien landen zijn beoordeeld op adequaatheid, houdbaarheid en integriteit. 'Wij hebben een prachtig systeem door de onderlinge verhouding van de pijlers en door solidariteit en collectiviteit', zegt Willem Brugman, directeur Retirement Benelux bij human resource adviesbureau Mercer. 'Het pensioenhuis is op zich degelijk gebouwd. Maar aanpassingen zijn toch dringend noodzakelijk. Vooral door de vergrijzing en de verminderde rendementen.'

Adequaat en integer

Het Nederlandse pensioenstelsel is volgens Mercer onovertroffen als je kijkt naar de adequaatheid. Daarbij gaat het om de

'DE HUIDIGE AMBITIES MOETEN WORDEN AANGEPAST'

inrichting van het stelsel en het inkomensniveau na pensioenering. Ook als het gaat om integriteit neemt Nederland de topositie in. Dat betekent dat het vertrouwen in het stelsel hier het hoogst is. Brugman: 'De financiering van de AOW via een omslagstelsel en de aanvullende pensioenen via kapitaaldekking zorgt bij pensioenering in principe voor een uitkering op een adequaat niveau. Een goed systeem van toezicht draagt eraan bij dat Nederlanders een groot vertrouwen hebben in het stelsel. Omdat Nederlandse fondsen relatief omvangrijk zijn en profiteren van schaalvoordelen zijn de uitvoeringskosten laag. Dat telt ook mee bij integriteit.'

Langer doorwerken

Gekeken naar het criterium van de houdbaarheid, moet Nederland twee landen voor laten gaan: Zweden en Australië. Ook al is in Nederland met 800 miljard euro relatief veel gespaard voor aanvullende pensioenen. En ook al neemt meer dan 90 procent van de werknemers deel in een pensioenfonds. 'Dat de Zweedse en Australische pensioenstelsels een grotere houdbaarheid hebben, is vooral te danken aan de veel hogere arbeidsparticipatie in de leeftijdsgroep 55 tot 64 jaar', verklaart Brugman. 'Daarnaast sparen Zweden erg veel voor private pensioenen en is de vergrijzing in Australië minder.' Over de lessen die daaruit te trekken zijn voor het Nederlandse stelsel is Brugman stellig. 'Langer doorwerken is een eerste vereiste om het stelsel robuuster te maken, want daarmee kun je de verhouding tussen AOW-gerechtigden en werkenden bijstellen. Het is een van de verbeterpunten die Mercer voor Nederland noemt. Evenals het stimuleren van zelfstandig sparen voor pensioenering.'

Minimumleeftijd pensioen

Mercer adviseert Nederland ook een minimumleeftijd te verbinden aan pensioendeelname. Brugman: 'Het pensioenstelsel zou beter werken als wettelijk wordt bepaald dat het pensioen bijvoorbeeld niet vóór de 60^e verjaardag mag ingaan. Die minimumeis ontbreekt nu. Daardoor kunnen mensen eerder met pensioen en lekt vroegtijdig veel geld weg uit de pensioenreserves.' Overigens zijn volgens Brugman de ontstane problemen bij de aanvullende

pensioenen door de gestegen levensverwachting en de verminderde rendementen, relatief eenvoudig op te lossen. 'De huidige ambities moeten worden aangepast, bijvoorbeeld door een hogere pensioenleeftijd af te spreken of de jaarlijkse pensioenopbouw te verminderen.'

Grijze druk

Brugman beklemtoont dat de pijn vooral zit in de AOW door de financiering via een omslagstelsel. 'De vergrijzing zorgt ervoor dat steeds minder werkenden de premie moeten opbrengen voor een groeiend aantal 65-plussers. Deze zogenoemde grijze druk verdubbelt tussen 2010 en 2040 naar 49 procent. Voor de pensioenopbouw via het kapitaaldeckingsstelsel is deze grijze druk minder relevant. We werken gemiddeld één dag per week voor deze opbouw. Voor de AOW zijn de gevolgen echter desastreus.' Te meer daar Brugman in de periode tot 2040 ook een verdubbeling voorziet van de zorgkosten. Brugman: 'Het leidt ertoe dat een werkende twee keer zoveel voor de AOW moet werken en daarnaast twee dagen voor de zorglasten. Je hoeft geen econoom te zijn om in te zien dat de AOW en de zorgkosten het echte probleem zijn. De AOW zal onbetaalbaar zijn zolang het uitkeringsniveau gehandhaafd blijft en de arbeidsparticipatie van ouderen niet omhoog gaat.'

Het grote gevaar

De overlevingskansen van het nieuwe Nederlandse pensioenstelsel dat in 2014 wordt ingevoerd, liggen in handen van de jongeren, stelt Brugman. 'Alleen als de huidige jongere generatie er vertrouwen in heeft dat in de toekomst de jongeren ook solidair zijn met de toekomstige ouderen, blijft het stelsel overeind.' Dat vertrouwen wordt volgens Brugman ondermijnd door de afspraak in het pensioenakkoord dat pensioenfondsen bij het waarderen van hun verplichtingen mogen rekenen met verwachte rendementen. Brugman: 'Hierin schuilt het grote gevaar dat pensioenfondsen zich rijk gaan rekenen en eerder tot indexeren overgaan dan verantwoord is.' Brugman pleit ook voor het afzien van dure overgangsbepalingen voor bestaande deelnemers. 'Overgangsbepalingen zijn vaak een molensteen. Ze maken het lastiger voor jongeren om vertrouwen te houden in het stelsel.' <<

NL #1

Melbourne Mercer Global Pension Index

- > Sinds 2009
- > Oorsprong in Australië dat zijn pensioenstelsel moest hervormen
- > Vergelijkt pensioenstelsels in 16 landen
- > Betrekking op pensioenen helft wereldbevolking
- > Top 3 in 2011:
  - 1 Nederland
  - 2 Australië
  - 3 Zwitserland
- > Onderste 3 in 2011:
  - 14 Japan
  - 15 India
  - 16 China

Rapport 2011

PF/1-25

Persbericht met scores 16 afzonderlijke landen

PF/1-26

Mogelijke verbeteringen voor het Nederlandse stelsel:

- > Minimumleeftijd verbinden aan pensioendeelname.
- > Zelfstandig sparen voor pensioenering stimuleren.
- > Arbeidsparticipatie oudere werknemers verhogen.

Vul deze codes in achter het onderstaande webadres www.pensioenfederatie.nl/ zie uitleg pagina 3.